

MŮJ ROK

1976

Můj rok 1976

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihynastole.cz
www.albatrosmedia.cz

Alena Breuerová
Můj rok 1976 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

OBSAH

Úvodem	4	Jídlo	143
Kultura	23	Zdraví	155
Film	24	Móda	160
Divadlo	45	Architektura	177
Hudba	59	Doprava	197
Literatura	77	Sport	216
Výtvarné umění	94	Krimi	231
Média	107		
Realita všedního dne	114	Kalendárium 1976	242
Humor	139	Zdroje	288

ÚVODEM

Rok 1976 vypadá na první pohled nenápadně. Je klid. Ale zdání klame. Kavárny a hospody jsou plné i přes den, i když všichni chodí do práce. Mladí lidé se baví na diskotékách a poslouchají hudbu beatových skupin, kterou československý rozhlas nevysílá. V létě se jezdí k moři, v zimě na hory, o víkendech se zvelebují chaty a chalupy. Platy nestojí za mnoho. A rozdíly v nich nejsou velké. Československá společnost je navenek jednolitá. Na ulici se nepozná, kdo je kdo, ani podle auta ne. Politická i ekonomická situace se stabilizovala. Řadový občan nemusí strádat. Volební účast je téměř stoprocentní.

Většina lidí si našla svůj prostor a způsob, jak v systému pohodlně existovat. Pochopili, že je to na dlouho. Odporuje to možná zdravému rozumu, ale režim se nehrouť. Představa, že takhle už to teď bude pořád, je pro někoho uklidňující, pro jiného k zešlení.

Vedení státu zase pochopilo, co je třeba dělat. Zvyšují se důchody, mladí lidé bez problémů dostávají novomanželské půjčky. Na sídliště Jižní Město se stěhují první nájemníci, dokončuje se masokombinát v Písnici, stavějí se obchodní domy. V Mladé Boleslavi sjíždí z pásu nový typ škodovky, pokračuje stavba dálnice a metra. Jen s tou kulturou to nějak nevychází. Stát zjišťuje, že si „koupil“ filmaře, na jejichž filmy nikdo nechodí, Národní divadlo bývá prázdné a některým televizním snímkům se lidé smějí, ačkoli by neměli. Tak aspoň ty seriály. Čert aby vzal toho Formana i s jeho Oscarem. Začíná období ústupků. Na domácí scéně se objevují náznaky vstřícnosti vůči těm, kteří byli perzekvováni po roce 1968. Na mezinárodní úrovni se mluví o uvolňování napětí a snižování vojenských rozpočtů. Závody ve zbrojení jsou plýtváním produktivními silami, na tom se zdráhavě shoduje Východ i Západ. Ještě to chvíli potrvá.

V Československu se v roce 1976 narodí 289 050 dětí. Ještě na základní škole se dočkají toho, že se soudružce učitelce začne říkat paní učitelko. A život v Československu sedmdesátých let pro ně časem bude stejně nepochopitelný jako tehdy pro návštěvníky z ciziny. Tato kniha je psána především pro ně.

Stránka pro tebe

PF 1976

ROK 1976 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1976 (MCMLXXVI)
Arménský kalendář	1425
Asyrský kalendář	6726
Barmský kalendář	1338
Bengálský kalendář	1382
Berberský kalendář	2926
Buddhistický kalendář	2520
Byzantský kalendář	7484–7485
Čínský kalendář	4673–4674 Dřevěný Zajíc / Ohnivý Drak
Etiopský kalendář	1968–1969
Hebrejský kalendář	5736–5737
Íránský kalendář	1354–1355
Islámský kalendář	1395–1397
Japonský kalendář	51. rok éry Šōwa
Javánský kalendář	1907–1908
Koptský kalendář	1692–1693
Korejský kalendář	4309
Thajský solární kalendář	2519

ČÍSLA, TABULKY A STATISTIKY

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB (V KČS)

Chleba, 1 kg	2,60	Mýdlo toaletní, 1 kg	25,-
Pečivo (rohlíky, housky), 1 kg	5,60	Pán. košile bavlněná, dlouhý rukáv	80,-
Mouka hrubá pšeničná, 1 kg	3,80	polyesterová	123,-
Rýže, 1 kg	5,-	Plášť	505,-
Brambory, 1 kg	1,60	Polobotky pánské	235,-
Hovězí zadní bez kosti, 1 kg	29,-	Dámská obuv	253,-
Bůček, 1 kg	20,-	Klobouk pánský	109,-
Kuře, 1 kg	26,50	Oblek pánský vlněný	1 312,-
Šunka, 1 kg	70,-	tesilový	855,-
Salám trvanlivý, 1 kg	50,-	Plášť dámský zimní vlněný	863,-
Sýr eidam 30 % tuku, 1 kg	19,-	Šaty dámské (umělé hedvábí)	150,-
Vejce letní/zimní, 1 kus	1,-/1,30	Silonky	9,80
Cukr kostkový, 1 kg	8,-	Pánské bavlněné ponožky	6,65
Sádlo, 1 kg	15,-	Čistírna: pánský oblek	13,-
Mléko 2%, 1 l	1,90	dámské šaty	9,20
Smetana, 0,25 l	5,70	Praní – povlak na peřinu	2,30
Máslo, 1 kg	40,-	Jízdné tramvaj	1,-
Káva, 1 kg	160,-	Známka na dopis	0,60
Čaj, 1 kg	170,-	Telefon, místní hovor	0,30
Čokoláda, 1 kg	90,-	Měsíční poplatek za televizi	25,-
Pivo 10°, 0,5 l	1,70	Měsíční poplatek za rozhlas	10,-
Rum 40%, 1 l	65,-	Stříhání vlasů	5,-
Víno přírodní bílé, 1 l	17,-	Trvalá	33,-
Cigarety Partyzánka, 1 kus	0,20	Kino	4,-/6,-
Cigarety Memphis, 1 kus	0,40	Hotel B, pokoj bez koupelny	62,-
Mýdlo jádrové, 1 kg	8,40	Elektrická chladnička 60 l	1 770,-

Elektrická pračka s odstředivkou	2 450,-
Vysavač	770,-
Rozhlasový přijímač	1 360,-
Televizní přijímač	4 200,-
Jízdní kolo	820,-
Auto Škoda	45 600,-
Noviny, měsíční předplatné	12,70
Benzin normál/speciál	4,-/4,30
Elektrina, 1 kWh	0,70
Plyn, 1 m ³	0,50
Rychlík, 300 km	58,80
Uhlí černé, 100 kg	27,40

EXPORT

96 772 osobních aut
272 000 motorek
325 000 jízdních kol
3 370 000 tun uhlí
6 502 tun chmele
185 000 000 l piva
28 657 000 párů bot

Průměrná měsíční mzda v socialistickém sektoru (bez JZD) je 2 369 Kčs.
V zemědělství je 2 278 Kčs.

Průměrný starobní důchod zaměstnanců: 1 081 Kčs (vdovský 589 Kčs).

SPOTŘEBA NA 1 OBYVATELE NA ROK

Průměrná denní kalorická spotřeba je 12 938 kJ.

81 kg masa (hovězí 26,4 kg, telecí 1 kg, vepřové 40 kg, drůbeží 10,5 kg)	3,3 kg čokolády
213,6 l mléka a mléčných výrobků	96,5 kg brambor
7,7 kg másla	46,1 kg ovoce
294 vajec	71,2 kg zeleniny
62,2 kg chleba	1,17 kg kávy / 0,09 kg čaje
5,1 kg rýže	139,7 l piva / 16,5 l vína
38,1 kg cukru	7,2 l lihovin 40%
	99,1 l nealko nápojů

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

ČSSR má k 31. prosinci 1976 celkem 14 973 723 obyvatel.

Počet sňatků	139 094 (9,3 na 1000 obyvatel)
Nevěsty mladší 19 let	40 270
Počet rozvodů	31 561 (2,12 na 1000 obyvatel)
Počet narozených dětí	289 050 (99,5 % v porodnicích)
Počet úmrtí	170 652 (nejčastěji na nemoci oběhové soustavy)
Přirozený přírůstek	116 540
Do zahraničí se vystěhovalo 3 449 lidí, přistěhovalo se 3 464 osob.	

Bydlení

Dokončeno je 132 451 nových bytů,
z toho 39 589 v rodinných domcích.

Vybavenost domácností (na tisíc obyvatel)

Pračka a odstředivka	380
Chladnička	276
Rozhlasový přijímač	584
Televizor	356
Osobní automobil	108
Motorka	97

Školní rok

Počet jeslí	2 149 (89 938 míst, 10,6 % dětí)
Počet mateřských škol	9 554 (522 066 dětí, tj. 70 %)
Počet základních škol	8 550
Gymnázia (SVV školy)	339 (137 062 studentů, 13 239 při zaměstnání)
Střední odborné školy	588
Vysoké školy	36
Počet studentů VŠ	168 310 (z toho 53 008 žen)

V ČSSR připadá jedenáct vysokoškoláků na tisíc obyvatel.

Počet učňů	331 240
------------	---------

Kultura v ČSSR

Divadla	84 stálých scén
Dokončené filmy	1 926
z toho	
celovečerních	68
Kina	3 315
Knihy	6 805 titulů
Knihovny lidové	10 939
Registrovaní čtenáři	2 327 000
Tisk	1 060 titulů
z toho deníků	30
Muzea	253
Galerie	40

Zdravotnická zařízení

Nemocnice	229
počet lůžek	115 628
Psychiatrické léčebny	33
Lékárny	1 304
Počet lékařů	42 323
Na jednoho lékaře	354 obyvatel

Cestovní ruch

Do zahraničí vyjede toho roku
7 983 932 československých občanů
(většinou do Maďarska, NDR a Polska,
318 697 do „nesocialistických“
států). Ze zahraničí přijede do ČSSR
15 882 610 návštěvníků (přes 6 milionů
z NDR, následují Poláci a Maďaři).

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Petra	5 546
Jana	5 492
Lenka	4 127
Martina	3 646
Kateřina	3 186
Eva	2 751
Monika	2 708
Markéta	2 498
Hana	2 428
Andrea	2 145

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	7 887
Martin	6 511
Jiří	5 555
Pavel	5 331
Jan	5 166
Tomáš	4 484
Michal	3 478
David	2 810
Roman	2 643
Jaroslav	2 476

NARODILI SE

U NÁS

Ivana Gottová , moderátorka	20. ledna
Lad'ka Něrgesová , herečka	2. února
Jan Hrdina , lední hokejista	5. února
Jan Kudrna , ústavní právník	12. února
Milan Hejduk , hokejista	14. února
Zuzana Belohorcová , slovenská moderátorka	24. února
Radek Baborák , český hornista	11. března
Karel Diviš , politik, prezidentský kandidát	24. března
Patrik Eliáš , hokejista	13. dubna
Michal Hašek , politik	17. dubna
Anna Geislerová , herečka	17. dubna
Leoš Mareš , moderátor	27. dubna
Michal Mikeška , lední hokejista	28. dubna
Tereza Kostková , herečka a moderátorka	14. června

Ivana Gottová

Patrik Eliáš

Anna Geislerová

Leoš Mareš

Michaela Klevisová , spisovatelka	22. června
Tomáš Vokoun , hokejista	2. července
Adéla Pollertová , baletka	7. srpna
Patrik Hartl , spisovatel a režisér	10. září
Tomáš Enge , automobilový závodník	11. září
Zdenka Němečková Crkvenjaš , lékařka	14. září
Maxim Velčovský , designér	17. září
Jindřich Rajchl , právník, politik	27. září
Monika Absolonová , zpěvačka	27. září
Michal Kubal , novinář	12. října
Aleš Zavoral , podnikatel (Alza)	24. října
Markéta Šichtařová , ekonomka	29. října
Tomáš Nielsen , právník	4. listopadu
Lenka Klicperová , novinářka, fotografka	8. listopadu
Jaroslav Hlinka , lední hokejista	10. listopadu
Martin Řezníček , novinář	5. prosince
Kristina Kloubková , tanečnice, moderátorka	23. prosince
Erika Hníková , režisérka	24. prosince
Michal Hvorecký , slovenský spisovatel	29. prosince

Tereza Kostková

Patrik Hartl

Monika Absolonová

Radek Baborák

VE SVĚTĚ

Emma Buntonová , anglická zpěvačka (Baby Spice)	21. ledna
Katrín Jakobsdóttir , islandská politička (premiérka 2017–2024)	1. února
Juval Harari , izraelský historik a spisovatel	24. února
Reese Witherspoonová , americká herečka	22. března
Jennifer Capriatiová , americká tenistka	25. března
Vladimír Kličko , ukrajinský boxer	25. března
Cillian Murphy , irský herec	25. května
Alexej Navalnyj , ruský opoziční aktivista (†16. 2. 2024)	4. června
Patrick Vieira , francouzský fotbalista, trenér	23. června
Ruud van Nistelrooy , nizozemský fotbalista, trenér	1. července
Diane Krugerová , německá herečka a bývalá modelka	15. července
Benedict Cumberbatch , britský herec	19. července

Emma Buntonová

Juval Harari

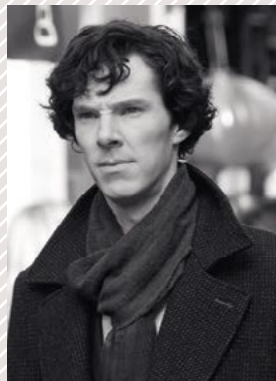
Reese Witherspoonová

Patrick Vieira

Tatjana Lebeděvová , bývalá ruská atletka, trojskokanka a dálkařka	21. července
Juanito , španělský fotbalista	23. července
Judit Polgárová , maďarská šachistka	23. července
Audrey Tautou , francouzská herečka	9. srpna
Abiy Ahmed , etiopský politik, držitel Nobelovy ceny míru (2019)	15. srpna
Sal Khan , zakladatel vzdělávacího projektu Khan Academy	11. září
Elīna Garanča , lotyšská mezzosopranistka	16. září
Ronaldo , brazilský fotbalista	22. září
Ramzan Kadyrov , čečenský politik	5. října
Ryan Reynolds , americký herec	23. října
Virginie Ledoyenová , francouzská herečka	15. listopadu
Anna Farisová , americká herečka	29. listopadu

Benedict Cumberbatch

Judit Polgárová

Ronaldo

Audrey Tautou

ROK OHNIVÉHO (ČERVENÉHO) DRAKA

31. LEDNA 1976 – 17. ÚNORA 1977

Rok Draka bývá nabitý událostmi. Často to však jsou spíše jakési varovné otřesy před velkým zemětřesením, které má teprve přijít – jako by stoupalo napětí, „než se něco stane“. Na světlo se dostávají věci, jejichž řešení pak už nastává samospádem.

Rokem Draka byly i roky 1988, 2000 a také 2024 (s přívlastky zemský, kovový, dřevěný). Ten ohnivý je ze všech nejdivočejší. Všechno jako by nabíralo na intenzitě. Urychlují se trendy. Lidé se v tomto roce zmocňuje přehnaný optimismus a mají větší sklon podstupovat rizika. Zatím posledním rokem ohnivého Draka byl rok 1916.

POVAHA

V čínském pojetí je Drak vznešená bytost, symbol moci, prosperity a velkorysosti. Býval spojován s císařským majestátem. Je to možná nejsilnější znamení čínského zvěrokruhu. Ohnivý Drak je jedním slovem impozantní. Lidé zrození v tomto znamení jsou obdivováni i obávaní. Zpravidla se těší velkému respektu. Nebývá s nimi ale snadné pořízení.

Ohnivý Drak je připraven měnit svět a běda tomu, kdo mu zkrátí cestu. Je nezastavitelný. Vždy je připraven převzít iniciativu a o následcích svých činů příliš nepřemítá. Vnímá jen velké věci. Detaily ho nezajímají – o ty se vždycky někdo postará. A co je co, určuje sám. Díky tomuto nadhledu reaguje efektivně, s lehkostí nachází atypická řešení. Logiku v tom nehledejte. Je nepředvídatelný.

Člověk zrozený v tomto znamení potřebuje prostor. Je bytostně nezávislý. Možná i proto se paradoxně dokáže velmi dobře přizpůsobit okolnostem. Je oportunista? Má zvláštní schopnost využívat svého prostředí a příležitostí a získávat pomoc těch správných lidí. Extrémně rychle se učí a jeho vůdčí schopnosti jsou nesporné. Nemusí to být žádný génius, přesto se mu většinou daří dosáhnout úspěchu. Jde za ním s nasazením všech prostředků. Je to extrovert, přímý, bezprostřední a impulzivní, jeho otevřenost někdy hraničí až s naivitou. Jeho sebejistota je téměř absolutní. Je tvrdohlavý a když se na něco upne, není snadné jej přimět, aby změnil názor. Chyby v úsudku nepřipouští – a někdy na to doplácí. Nerad se hádá, ale nesnáší, když se mu odporuje. „Ne“ pro něj není odpověď. Ohnivý Drak není diplomat. Je soutěživý, ambiciózní a prahne po moci. Věci si bere osobně. Pokud vše nejde podle jeho představ, reaguje vztekem a prchlivě. Stejně tak je ale schopen toho nechat a úplně zapomenout na to, že se mu něco nepovedlo. Tento druh temperamentu může být překážkou jeho úspěchu a kamenem úrazu při budování vztahů.

RODINA A VZTAHY

V lásce je ohnivý Drak spíše pasivní, jako by mu nezáleželo na tom, jestli si někoho získá. Tito lidé jsou si vědomi svých kvalit a často žijí s pocitem, že jsou středem světa. Na druhé straně jsou velmi přející, milí a velkorysí, takže o potenciální partnery nemají nouzi. Jsou společenštití, ale na manželství příliš nemyslí. Často dávají přednost práci a kariéře a sex je příliš nezajímá, i když se zvláště v případě ohnivého Draka může vyskytnout i opačný extrém. Ve vztazích bývají spíše těmi, kdo odchází, než kdo je opouštěn. Ohnivý Drak je citově založený, ale zároveň praktický, metodický a zodpovědný. Bývají to dobří přátelé a svým blízkým přinášejí štěstí. Pokud se žení a vdávají, většinou je to později, často až ve středním věku. Po svatbě se usadí. Domácnost ohnivého Draka moc nebaví, ale většinou se aspoň snaží. Rodinný typ to však není.

Muž dokáže udělat dobrý dojem. K ženám je pozorný – zvláště k té, která ho zaujme. Je cílevědomý, vytrvalý a vášnivý. V konverzaci je zábavný a chytrý. Na své přítelkyni nešetří.

Žena zrozená v tomto znamení je sebejistá, zná svou cenu a očekává respekt. Není nějak zvlášť společenská, dovede si však získat užitečné přátele. V životě je zvyklá bojovat, ví, že nic nedostane zadarmo, ale vztahy si hlídá. Ví, co chce, a není ochotna předstírat city, které nemá. Je nezávislá a muže jako oporu nepotřebuje. To on se musí snažit. Platí na ni velkorysost. Nejde jí o peníze, ty si umí vydělat sama. Nikdy se nebude vdávat, jen aby se zabezpečila. Jako žena a matka udělá pro svou rodinu všechno.

Draci nejsou „domácí“ tvorové. Musejí být tam, kde mohou najít obdivovatele. Jejich domov ale odráží jejich osobnost – bývá pohodlně zařízený, převládají jasné barvy.

Ideálními partnery jsou pro ně podle čínského horoskopu Fénix (Kohout) nebo Opice a také Krysa. Velmi dobře spolu mohou fungovat dva Draci.

PRÁCE A KARIÉRA

Lidé narození v tomto znamení očekávají, že budou úspěšní ve všem, co dělají. Jsou perfekcionisté a bývají inteligentní, takže je to i dost pravděpodobné. Nevzdávají se.

Vyhledávají výzvy. Často mají neuvěřitelnou odvahu. Riziko jako by jim nevadilo, vrhají se do něj po hlavě a jdou si pro vítězství. Snadno dokážou přesvědčit druhé, aby pro ně pracovali. Ostatní za nimi jdou, protože jejich dynamika

Gregory Peck

François Mitterrand

Walter Cronkite

Sal Khan

a odvaha jít neprošlapanými cestami je strhující. Budí respekt, aniž by si jej museli vynucovat.

Jsou vysoce motivovaní. Pokud se narodí ve skromných poměrech, většinou se z nich vlastním úsilím dostanou. Finanční gramotnost sice není jejich silná stránka, zato mívají štěstí.

Někdy mohou působit jako bezohlední tyrani, ale oni jen mají vysoké nároky na sebe i ostatní. Možná to tak nevypadá, ale myslí to dobře, což se projeví i ve chvílích, kdy někdo potřebuje pomoc. Budou první, kdo přispěchá a účinně ji poskytne. Stejně tak ti, kterým se děje nespravedlnost, mohou počítat s jejich podporou.

Jsou zvyklí rozkazovat. Přijímat rozkazy je jim proti srsti. Ani trpělivost není jejich silná stránka. Ohnivý Drak nedokáže být v klidu. Musí být v centru dění. Dobře se uplatní v oblastech jako politika či právo, láká jej také medicína a obecně věda. I v takových případech pak kromě svého povolání potřebuje ve volném čase dělat něco, co dá průchod jeho kreativitě. Nápadně mnoho ohnivých Draků se vyskytuje mezi slavnými herci, sportovci, novináři a fotografy.

ZDRAVÍ

Vážnější zdravotní problémy se lidem narozeným v tomto znamení vyhýbají. Trápit je může slabší imunita. A mohou je dosáhnout důsledky nezdravého životního stylu. Říkat ale ohnivému Drakovi, aby něco změnil, je jako házet hrách na stěnu.

MENŠINOVÉ ZNAMENÍ ZELENÝ ZAJÍC

Ti, kteří se narodili před 31. lednem, jsou ještě ve znamení zeleného (dřevěného) Zajíce.

Zelený Zajíc je veselý, zdánlivě křehký a bezbranný stvoření. Příliš se neprojevuje, a když, tak velmi obezřetně. Je ostražitý, „slyší trávu růst“. Vyhýbá se agresivním lidem. Je rozený diplomat. Nemá rád konfrontaci a nečiní

mu problém ustoupit. Přesně ale ví, kde pro něj kompromisy končí. Pokud má bránit svou rodinu, jeho odvaha nezná mezí.

Působí trochu nerozhodně, ale vzbuzuje důvěru. Lidé se mu chodí svěřovat. On sám to nedělá, jako všichni Zající si své soukromí hlídá. Nerad mluví o sobě. Většinou si toho nikdo ani nevšimne.

Ve vztazích je opatrný, ví o sobě, že snadno podléhá svodům, a tak se může stát, že dlouho zůstává sám. Je ale vysloveně rodinný typ. Domov je pro něj způsob, jak uniknout před světem. Potřebuje bezpodmínečně mít svou noru. Dobře se s ním spolupracuje. Vyhovuje mu spíš role šedé eminence než šéfa. Je přizpůsobivý. Problémy se snaží řešit a předjímat. Nemá rád překvapení, změny ale vyhledává.

Zelený Zajíc je aktivní, živý, kreativní a cílevědomý, přející. Je soutěživý, ale nesnaží se dosáhnout úspěchu na úkor ostatních. Má sociální cítění a smysl pro detail, empatii. Je akční a podnikavý a na rozdíl od jiných Zajíců může uspět i v podnikatelské sféře. Mívá rozsáhlé společenské kontakty a dokáže s nimi pracovat. Měl by však pečlivě rozlišovat, s kým se stýká.

Měl by si také dát pozor na svůj sklon k nezdravému stravování. Zrádné mohou být i psychické problémy – není z těch, kteří by si dokázali říct o pomoc.

Zelenému Zající často déle trvá, než najde „svoji parketu“. V mládí experimentuje, často se zkouší uplatnit i v uměleckých směrech. Úspěch a zakotvení často přichází spíše až ve středním věku. Pak žije pohodlně podle svých představ a obklopen lidmi, jaké potřebuje.

NARODILI SE V ROCE DRAKA

V roce 1916 se narodili britští premiéři Harold Wilson a Edward Heath, italský premiér Aldo Moro, francouzský prezident François Mitterrand, američtí herci Gregory Peck, Kirk Douglas, srílanská premiérka Sirimavo Bandaranaike, houslista Jehudi Menuhin, konstruktér a podnikatel Ferruccio Lamborghini, herečka Olivia de Havilland, Léo Ferré, anglický spisovatel a veterinář James Herriot, americký televizní novinář Walter Cronkite. A také spisovatelka Lenka

Reinerová, herečky Jiřina Steimarová nebo Magda Lokvencová (první žena Gustáva Husáka), slovenský herec František Dibarbora, lékaři Karel Lewit, Jaroslav Skála (zakladatel protialkoholní léčby u nás), psychiatr Ferdinand Knobloch, ruský válečný pilot Alexej Petrovič Maresjev, britský spisovatel Roald Dahl.

V roce 1856 se narodily osobnosti jako Sigmund Freud, Nikola Tesla, G. B. Shaw nebo americký prezident Woodrow Wilson.

V jiných letech Draka se narodili například Reinhard Heydrich, Teng Siao-pching nebo fyzik Robert Oppenheimer (1904), Ernesto Che Guevara (1928), režisér Stanley Kubrick (1928) nebo kazatel Martin Luther King (1929). V roce 1940 přišli na svět herci Chuck Norris, Raquel Welchová nebo Al Pacino a také John Lennon nebo fotbalista Pelé, ve znamení Draka se narodili i Vladimír Putin či americký tenista Jimmy Connors (1952). V roce 1964 se narodil čínský podnikatel Jack Ma (zakladatel společnosti Alibaba) nebo britský premiér Boris Johnson. A v roce 1988 se narodila zpěvačka Adele.

Ve znamení dřevěného Zajíce se v roce 1976 narodila například britská zpěvačka Emma Buntonová (Baby Spice), slovenská plavkyně Martina Moravcová nebo Ivana Gottová.

Adele

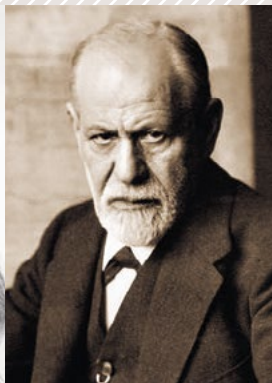
Jehudi Menuhin

Raquel Welchová

Sigmund Freud

KULTURA

FILM

Miloš Forman má Oscara – za film, který nemůžeme vidět. Hitem letních kin je u nás *Léto s kovbojem*. A *Čelisti*. Premiéru má *Marečku, podejte mi pero*. Do kin jde také Menzelova „chalupářská komedie“ *Na samotě u lesa*. Věra Chytilová natáčí *Hru o jablko*. Televize uvede seriál *30 případů majora Zemana*, připravuje se *Žena za pultem* a *Nemocnice na kraji města*. Louis de Funès řadí v komedii *Křídýlko nebo stehýnko* a jakýsi Sylvester Stallone natočí film o neúspěšném boxerovi. *Rocky* vydělá 55 milionů dolarů.

Stav československého filmu v první polovině sedmdesátých let je alarmující. „Říkalo se tomu řízené hospodářství. Důležitější než kvalita bylo dodržovat plán, rozpočet a ostatní ukazatele. Ještě důležitější bylo najít, kde se může ušetřit. Na to byly vypsány prémie. A tak se stalo, že cílem barrandovských tvůrců nebylo točit dobré filmy, ale plnit ty ukazatele, ze kterých plynuly prémie. Některým z mých kolegů to tak vyhovovalo. ... František Vlášil jednou rozvíjel teorii, že by se vyplatilo film připravit, sestavit štáb, odjet na natáčení, nenatočit ani metr a vrátit se bez filmu,“ napíše režisér Jiří Menzel ve své vzpomínkové knize *Rozmarná léta*. Řada režisérů navíc v posledních letech nesměla překročit práh barrandovských studií – i to některým kolegům vyhovovalo. A do toho přijde bomba.

OSCARY PRO FORMANA

29. března se v Los Angeles udělují tradiční ceny Akademie filmového umění a věd. Všech pět Oscarů v hlavních kategoriích (za film, režii, scénář a mužskou a ženskou hlavní roli) si odnese film ***Přelet nad kukaččím hnízdem*** režiséra Miloše Formana.

Na začátku byla kniha. Román neznámého autora, studenta Stanfordovy univerzity Kena Keseyho, který si na studia vydělával jako noční vrátný v blázinci, se stal okamžitě bestsellerem. Příběh irského rváče a karbaníka McMurphyho, který se v ústavu střetne s neomezenou mocí v osobě vrchní sestry Ratchedové, ve Formanově zpracování záhadným způsobem zafunguje. Sám se tomu diví. „Proč má film takový úspěch, u publika, u kritiky, u kasy? Zřejmě je v něm něco, co lidi chytlo. Všude. Něco, co rádi slyší a vidí. Nechci, neumím to analyzovat, nevím dnes víc, než jsem věděl, když jsem začal točit. Tohle prostě nikdo netušil. Co se s filmem děje, přesáhlo o pět set až šest set procent i neoptimističtější prognózy po úspěšné premiéře na podzim. Třeba v Japonsku se film druhý den po tamní premiéře hrál v kině, které bylo vyprodané na sto šedesát procent. Co to je, jak to vypadá? Vůbec si to neumím představit.“

„Milošův Oscar měl pro mne kuriózní tečku. Hned první dny po udílení Oscarů si mne k sobě pozval Puršův náměstek Milan Lajčiak. Byl to neodolatelný rozhovor. Po krátkých okolcích mne jednoduše vyzval k tomu, abych co nejdřív natočil další film, který získá pro naši socialistickou republiku dalšího

Oscara. (...) *Zaboha jsem mu nedokázal vysvětlit, že to není tak jednoduché. Bral moje rozpaky jako pokus sabotovat jeho nápad, jak vrátit socialistické kinematografii prestiž, kterou Formanův kapitalistický triumf umenšil,*" napíše později Jiří Menzel.

(Jiří Purš byl v letech 1969–1987 ústředním ředitelem Československého filmu.)

U nás bude mít *Přelet nad kukaččím hnízdem* předpremiéru 16. prosince 1989 v pražském kině Blaník. Do kin bude uveden 1. února 1990.

A ZATÍM V ČESKOSLOVENSKU

Přicházejí ústupky. Jiří Menzel v roce 1974 natočil film *Kdo hledá zlaté dno*. Původně to měl být film o stavbě ropovodu. Nakonec byl o Dalešické přehradě. A o tom, jestli má člověk žít „jako darebák, nebo jako slušný člověk“. Díky tomuto filmu pak může opět pracovat. „Měl jsem dvojí možnost. Buď nedělat nic a nechat volné pole Sequensům a Balíkům, nebo se ponížit. Ponížil jsem se a za to jsem musel znovu strčit nos do loužičky po sametce, kdy jsem čelil výčitkám, že jsem se dopustil budovatelského filmu, přestože film budovatelský není. Kdo si myslí, že jsem udělal režimu poplatný film, měl by se na něj nejdřív podívat. (...) Už v době jeho vzniku vadil mnoha lidem nikoli jeho obsah, ale skutečnost, že se držitel Oscara nechal ponížit a natočil film ne sice prorežimní, ale takový, který nemohl režimu vadit. Film o ceně lidské práce.“

„NORMALIZAČNÍ KOMEDIE“

Po nedávném úspěchu komediálních filmů *Jak utopit dr. Mráčka* nebo *Jáchyme, hoď ho do stroje* přicházejí další. Tyto „normalizační komedie“ jsou jako zrcadlo společnosti často stejně neúprosné jako filmy „nové vlny“ z šedesátých let. Některým kritikům to i dochází. Ale celkem vzato je to pro stranu a vládu přijatelnější. A pro většinu diváků také.

Léto s kovbojem. „Znám všechny krávy v okolí, ale vás jsem tady ještě neviděl!“ Hitem léta je romantická komedie s Jaromírem Hanzlíkem a Danielou

Kolářovou. „Humor této prázdninové komedie je lidský, půvabný, přímo hřejivý,“ napíše kritik časopisu *Scéna*.

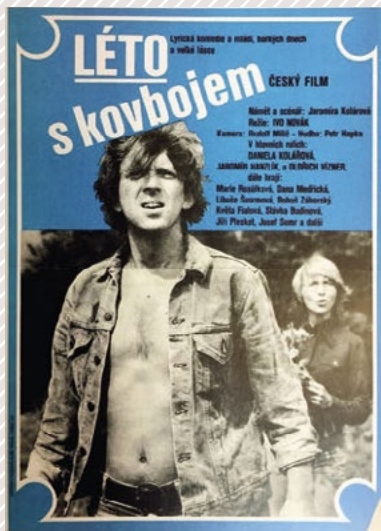
Ve stejném roce se student dokumentární tvorby na FAMU Viktor Polesný rozhodne o Hanzlíkovi, vycházející herecké hvězdě, natočit školní film. Vráť se k němu po šestačtyřiceti letech. Televizní dokument *Léta s Jaromírem Hanzlíkem* bude mít premiéru v roce 2023, kdy herec oslaví pětasedmdesáté narozeniny.

„Marečku, podejte mi pero!“ Oldřich Lipský natočí komedii podle scénáře Zdeňka Svěráka a Ladislava Smoljaka. Josef Abrahám, Iva Janžurová, Jiří Schmitzer, Josef Kemr, ale hlavně Jiří Sovák jako postarší mistr v továrně na zemědělské stroje, kterého nutí, aby si dodělal maturitu. A spousta hlášek. „Nepotěšil jste mne, chlapče, ani já vás nepotěším...“

Kritika je znechucena. Filmu je vytýkána mimo jiné neúcta „k lidem, kteří po zaměstnání ještě studují“. A zejména má spadeno na autory scénáře.

„Laciný úspěch filmu *Jáchyme, hoď ho do stroje* patrně autorskou dvojici natolik ukoľébal, že ve filmu *Marečku, podejte mi pero* ztratila sebekontrolu, a proto film dopadl hůř, než jsme očekávali. (...) Řada i vtipných postřehů

Plakát k filmu

L. Smoljak a Z. Svěrák ve filmu *Marečku, podejte mi pero!*

ze života, komediální nadsázka a herecké výkony (s výjimkou herců Divadla Járy Cimrmana) patří jistě ke kladům tohoto filmu, ale... Tento fakt nás nemůže uspokojit," napíše kritik časopisu *Scéna*.

Na samotě u lesa. Do kin jde „chalupářská komedie“ Jiřího Menzela, také podle scénáře Svěráka a Smoljaka. Pražská rodina shání domek na venkově. Do role dědy Komárka si režisér prosadí Josefa Kemra (54). „Pan Kemr byl zatvrzelý věřící, a měl tedy časově neomezený dištanc. Po složitých jednáních mi ho nakonec povolili. Podařilo se mi přesvědčit ředitele Purše, že žádný jiný český herec kromě Josefa Kemra neumí zacházet s kosou," napíše po letech Jiří Menzel. „Kousek vedle Počepic jsme našli krásnou samotu, kterou jsme mohli proměnit v chalupu dědy Komárka. Odvšivili jsme ji a skoro celý film v ní natočili.“

Zítřka to roztočíme, drahoušku...! Komedie režiséra Petra Schulhoffa o sousedských vztazích dvou rozhádaných manželských párů. Dvojice Kopecký–Zázvorková a Janžurová–Peterka jsou skvělé. I tady se pod fasádou „normalizační komedie“ skrývá ledacos o povaze lidí i atmosféře té doby.

Parta hic. Hynek Bočan dělá komedii o tom, jak přimět horníky, aby pili mléko. Regina Rázlová jako závodní lékařka šachty Mír a parta havířů, které hrají Vladimír Menšík, Jan Skopeček, Josef Kemr, Josef Dvořák, Ivan Vyskočil, Petr Nárožný, Jiří Krampol... Hudbu složil Ladislav Štáidl a píseň *Vůně mléka* zpívá Karel Gott. Bočan tento film vzít nechtěl, ale bylo mu řečeno, že pokud to neudělá, už točit nebude. Rozmyslel si to, ale prosadil si „svoje“ herce. Do kin film půjde v létě 1977.

Natáčí se komedie **Což takhle dát si špenát**. Hotovo je v listopadu, premiéra bude o rok později. A vzniká i další sci-fi komedie, **Zítřka vstanu a opařím se čajem**. Ta bude mít premiéru v létě příštího roku.

JIŘÍ MENZEL

„Neměl jsem co dělat. Prožíval jsem krásný život penzisty. Ráno mi maminka přinesla snídani do postele a já pak v ní zůstal celý den. Jenom si četl,

poslouchal rádio. Zavřít mě nemohli, nebyl k tomu důvod, vyhodit ze studia taky ne. Neměli k dispozici žádnou právní kličku. Existenční problémy jsem neměl. Z Barrandova mi chodil měsíční plat, asi tak velký, jako měly prodavačky v Kotvě, jeden tisíc tři sta třicet korun. Stejnou částku jsem bral v podstatě každý měsíc až do poloviny osmdesátých let. Byl jsem moc nafoukaný na to, abych se ponižoval žádáním o zvýšení základního platu. Mně to stačilo. Nebylo za co utrácet. Činže byla tenkrát malá, žil jsem s rodiči, benzín byl neuvěřitelně laciný," popisuje Jiří Menzel svůj tehdejší život v knize *Rozmarná léta*.

Situace se pozvolna mění. Do kin jde Menzelův nový film ***Na samotě u lesa***. V příštím roce se do distribuce dostane i hudební komedie ***Třicet panen a Pythagoras***, kde hraje hlavní roli a která je od roku 1973 u ledu. A Věra Chytilová mu nabídne roli ve filmu ***Hra o jablko***.

HRA O JABLKO

Režisérka Věra Chytilová po sedmi letech, kdy točila jen reklamu a dokumenty, natáčí celovečerní film. Barrandovské vedení scénář zamítlo, ale produkce se ujal Krátký film Praha. Film má podle Chytilové „ukázat nebezpečí, jež tkví v našem nezodpovědném přístupu ke skutečnosti," a varovat před tím, že „následky jakýchkoliv našich činů dopadnou na naši hlavu, a to i tehdy, když všechno počíná jen jako hra". V hlavních rolích se objeví kromě Jiřího Menzela Dagmar Bláhová, Jiří Kodet nebo Evelyn Steimarová.

Premiéra bude v únoru 1978. V Praze bude film nepřístupný do 18 let a v jižních Čechách se nebude promítat vůbec. Přesto to bude jeden z nejnavštěvovanějších československých filmů.

VĚRA CHYTILOVÁ

„Soudruzi nahoře nahlédli, že jim Balíci, Sequensové a další dělají svými filmy ostudu a že je trochu luxus nechávat kvalifikované lidi bez práce. A tak nám dali příležitost. Hynek Bočan mohl natočit film o brigádě socialistické